

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 7 Tdo 96/2023, ECLI:CZ:NS:2023:7.TDO.96.2023.1

Číslo: 22/2023

Právní věta:

K uplatnění nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení zákonným zástupcem nezletilého podle § 43 odst. 3 tr. ř. zásadně není nutný souhlas opatrovnického soudu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.02.2023

Spisová značka: 7 Tdo 96/2023

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Poškozený

Předpisy: § 43 odst. 3 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2021, sp. zn. [10 As 123/2021](#), č. 4241/2021 Sb. NSS

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. [25 Cdo 4531/2018](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2017, sp. zn. [25 Cdo 1930/2016](#)

Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 12. 2015, sp. zn. [II. ÚS 3629/15](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. [30 Cdo 4999/2014](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. [33 Cdo 2275/2011](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2012, sp. zn. [33 Cdo 2289/2011](#)

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolání obviněného F. N. podané proti

rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 5 To 239/2022, ve věci vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 3 T 67/2022.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně ze dne 27. 6. 2022, č. j. 3 T 67/2022-347, byl obviněný F. N. uznán vinným přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku a přečinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku a byl mu uložen podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody na dva roky s podmíněným odkladem na zkušební dobu čtyř let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na pět let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. a podle § 229 odst. 1, 2 tr. ř. bylo rozhodnuto o uplatněných nárocích na náhradu škody a nemajetkové újmy.

2. Jako přečiny usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku a ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku posoudil Okresní soud ve Zlíně skutek, který podle jeho zjištění spočíval v podstatě v tom, že obviněný dne 18. 8. 2021 na silnici č. I/57 řídil osobní automobil zn. Volkswagen XY, při jízdě ve směru od obce XY k obci XY, okres Zlín, nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, při projíždění pravotočivé zatáčky nedovolenou a nepřiměřenou rychlostí 116 km/h nezvládl řízení, uvedl vozidlo do smyku, v následující levotočivé zatáčce přejel do protisměru, pravou boční částí svého vozidla narazil do levé přední části osobního automobilu zn. Ford XY a v důsledku toho došlo ke zranění osob jedoucích ve vozidle zn. Ford XY, přičemž poškozená B. B. na místě zemřela a poškození M. N., AAAAA (pseudonym), B. N. a F. J. utrpěli zranění specifikovaná ve výroku rozsudku. Podle výroku o vině obviněný popsáním způsobem jízdy porušil ustanovení § 4 písm. a), § 11 odst. 1, § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

3. O odvoláních, která podali státní zástupce v neprospěch obviněného proti výroku o trestu a obviněný proti výrokům o náhradě škody a o náhradě nemajetkové újmy, bylo rozhodnuto rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 12. 10. 2022, č. j. 5 To 239/2022-385. Podle § 258 odst. 1 písm. b), e), f), odst. 2 tr. ř. byl rozsudek Okresního soudu ve Zlíně zrušen ve výroku o trestu odnětí svobody a ve výroku o náhradě nemajetkové újmy a podle § 259 odst. 3 písm. b), odst. 4 tr. ř. bylo v rozsahu zrušení nově rozhodnuto tak, že obviněný byl podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Výroky podle § 228 odst. 1 tr. ř. a podle § 229 odst. 2 tr. ř. bylo nově rozhodnuto o uplatněných nárocích na náhradu nemajetkové újmy.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Obviněný podal dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Brně. Napadl jednak výrok o trestu s odkazem na důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), h) a i) tr. ř., jednak výrok o náhradě nemajetkové újmy ve vztahu k poškozeným nezletilým AAAAA a BBBB (pseudonym) s odkazem na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Námitky proti výroku o uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody shrnul tvrzením, že uložený trest je extrémně přísný, zjevně nespravedlivý a nepřiměřený a při jeho ukládání nebyla zhodnocena osobnost obviněného, polehčující okolnosti a další skutkové okolnosti případu. Výhrady proti výroku, jímž byla přiznána náhrada nemajetkové újmy nezletilým poškozeným, založil na názoru, že podkladem tohoto výroku byl v rozporu s ustanovením § 898 o. z. návrh učiněný bez předchozího schválení opatrovníckého

soudu. Obviněný se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek, aby zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí a aby přikázal nové projednání a rozhodnutí věci.

5. Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství v písemném vyjádření k dovolání konstatovala, že námitky, které obviněný uplatnil proti výroku o trestu, nejsou dovolacím důvodem a neopodstatňují zásah Nejvyššího soudu ani s ohledem na ústavní princip proporcionality trestní represe. K námitkám obviněného proti výroku o náhradě nemajetkové újmy nezletilým poškozeným zejména uvedla, že Krajský soud v Brně nerozhodl proti smyslu ochrany zájmů nezletilých, jak je vyjádřena v § 898 o. z. Státní zástupkyně navrhla, aby dovolání obviněného bylo jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto.

III.

Přípustnost a důvodnost dovolání

A) Obecná východiska

6. Nejvyšší soud shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř., bylo podáno obviněným jako oprávněnou osobou podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř., prostřednictvím obhájce podle § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě a na místě podle § 265e tr. ř., s obsahovými náležitostmi podle § 265f odst. 1 tr. ř., avšak bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř.

7. Dovolání je mimořádný opravný prostředek, který není možné podat z jakéhokoli důvodu, ale jen z důvodů, které jsou v zákoně taxativně stanoveny, v dané věci z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. a) až m) tr. ř. (ve znění zákona č. 220/2021 Sb). Podat dovolání z jiného důvodu je vyloučeno. Přitom nestačí jen formálně deklarovat některý ze zákonných dovolacích důvodů, ale je nutné, aby mu obsahově odpovídaly konkrétní námitky, na nichž je dovolání založeno. Pouze takové námitky mají relevanci dovolacího důvodu.

8. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhané podstatné důkazy.

9. Obviněný sice odkázal na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., avšak neuplatnil žádnou námitku, která by se pod něj dala podřadit, což ani nepřicházelo v úvahu. Dovolání nesměřovalo proti výroku o vině. Proti tomuto výroku nebylo přípustné, protože o vině Krajský soud v Brně ve druhém stupni nerozhodoval, resp. výrok o vině nebyl povinen přezkoumávat (§ 265a odst. 1 tr. ř.). Podané dovolání se tedy nijak nevztahovalo k otázce naplnění znaků trestných činů, jimiž byl obviněný uznán vinným, a tudíž se nijak netýkalo „rozhodných skutkových zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu“.

10. Podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

11. Podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

12. Odkaz obviněného na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. h) a i) tr. ř. nebyl spojen s žádnou námitkou, která by některému z těchto dovolacích důvodů odpovídala svým obsahem.

B) K výroku o trestu

13. Nejde-li o situaci, kdy výrok o trestu nemůže obstát a musí být zrušen v důsledku zrušení vadného výroku o vině, lze samotný výrok o uložení trestu napadat z hmotněprávních pozic zásadně jen prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., a nikoli s použitím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Vzájemný vztah těchto dovolacích důvodů je takový, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je obecným hmotněprávním dovolacím důvodem, zatímco dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. je zvláštním hmotněprávním dovolacím důvodem stanoveným jen ve vztahu k výroku o uložení trestu. Z tohoto vztahu obecného a zvláštního vyplývá, že má-li být výrok o uložení trestu napaden kvůli porušení hmotného práva, může se tak stát zásadně jen z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř.

14. Při výkladu ustanovení § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. je třeba mít na paměti povahu dovolání jako mimořádného opravného prostředku. To se projevuje především tím, že dovolacím důvodem není nepřiměřenost uloženého trestu, ale mnohem závažnější nesoulad výroku o uložení trestu se zákonem, a to uložení nepřipustného druhu trestu nebo uložení trestu ve výměře mimo zákonnou trestní sazbu. Přiměřenost, resp. nepřiměřenost trestu je sice záležitostí aplikace hmotného práva, ale přesto ji nelze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., pokud jím je jiné nesprávné hmotněprávní posouzení (míněno jiné, než je právní posouzení skutku). Tento obecný hmotněprávní dovolací důvod nelze použít, když tu je zvláštní dovolací důvod stanovený ve vztahu k samotnému výroku o uložení trestu. Jestliže by se připustilo, že nepřiměřenost trestu je dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., pak by ustanovení § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. bylo bezpředmětné, nefunkční, nadbytečné a nedávalo by žádný smysl, protože uložení nepřipustného druhu trestu nebo uložení trestu ve výměře mimo zákonnou trestní sazbu by bylo vždy jiným nesprávným hmotněprávním posouzením, a tudíž dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Z toho je zřejmé, že dovolání jako mimořádný opravný prostředek není určeno ke korekci výroku o uložení trestu z důvodu jeho případné nepřiměřenosti.

15. Byl-li uložen přípustný druh trestu ve výměře v rámci zákonné trestní sazby, nejsou námitky ohledně přiměřenosti trestu dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. ani podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. Nejvyšší soud do výroku o takto uloženém trestu zásadně nezasahuje. Učinit tak může jen zcela výjimečně, pokud je uložený trest v tak extrémním rozporu se zákonnými hledisky, že to představuje porušení ústavního principu proporcionality trestní represe, který je definičním znakem demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy), resp. porušení ústavně garantovaného základního práva obviněného na spravedlivý proces včetně spravedlivosti jeho výsledku (čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). V takovém případě má zásah Nejvyššího soudu do výroku o uložení trestu podklad v ustanovení čl. 4 Ústavy, podle něhož základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci, a v ustanovení čl. 90 Ústavy, podle něhož soudy jsou povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům (tím spíše, jde-li o základní ústavně zaručená práva).

16. Dovolání obviněného směřovalo proti výroku o uložení trestu odnětí svobody. Jde o přípustný druh trestu, který byl obviněnému uložen v trvání osmnácti měsíců, tedy ve výměře spadající do rámce zákonné trestní sazby stanovené v § 143 odst. 2 tr. zákoníku v rozpětí od jednoho roku do šesti let. Trest odnětí svobody byl obviněnému uložen jen mírně nad dolní hranici zákonné trestní sazby. Touto výměrou bylo více než dostatečně vyjádřeno vše, co bylo možno hodnotit ve prospěch obviněného. Pokud byl obviněnému trest odnětí svobody uložen nepodmíněně, není to v žádném, natož pak extrémním rozporu s ustanovením § 81 odst. 1 tr. zákoníku, v němž jsou stanoveny zákonné předpoklady podmíněného odkladu výkonu trestu. Tyto předpoklady se vztahují jednak k osobě obviněného a jednak k okolnostem případu, přičemž citované ustanovení vyžaduje, aby obě skupiny předpokladů byly splněny současně. V posuzované věci lze zákonné předpoklady podmíněného odkladu výkonu trestu shledávat jen z hlediska osoby obviněného, avšak rozhodně ne z

hlediska okolností případu. Obviněný jel v točitém úseku pozemní komunikace rychlostí nejméně 116 km/h, což představovalo nejen překročení obecně stanoveného rychlostního limitu 90 km/h, ale znamenalo to hrubě nepřiměřenou rychlost i vzhledem ke konkrétní situaci, v níž se obviněný nacházel. Způsob jízdy obviněného nebyl pouze neopatrný či nepozorný, ale byl vyloženě hazardérský a vystavoval ostatní účastníky provozu na pozemní komunikaci extrémnímu nebezpečí. To se nakonec potvrdilo tím, že obviněný nezvládl řízení, uvedl vozidlo do smyku, vjel s ním do protisměru a narazil do protijedoucího vozidla, v němž cestovalo celkem pět osob, z nichž jedna byla usmrcena a čtyři ostatní zraněny. Popsaným způsobem si obviněný při řízení vozidla počínal přes očividnou řidičskou nezkušenost, neboť držitelem řidičského oprávnění k řízení osobního automobilu byl teprve od 15. 7. 2020. Souhrn závažných okolností případu plně opodstatňuje závěr, že nebyly splněny zákonné předpoklady pro podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody. Uložený nepodmíněný trest odnětí svobody není trestem, který by kolidoval s ústavním principem proporcionality trestní represe nebo který by porušoval ústavně garantované základní právo obviněného na spravedlivý proces včetně spravedlivosti jeho výsledku.

17. Obviněný se snažil zdůvodnit namítanou neústavnost výroku o nepodmíněném trestu odnětí svobody jeho překvapivostí. Takové námitce nelze přisvědčit. Krajský soud v Brně uložil zmíněný trest z podnětu odvolání státního zástupce podaného v neprospěch obviněného. Přitom státní zástupce v odvolání výslovně požadoval uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody. Obviněnému tudíž bylo známo, jaký výsledek odvolacího řízení požaduje státní zástupce, resp. jaký výsledek přichází v úvahu. O překvapivosti napadeného rozsudku, která jinak může být projevem vybočení z mezí spravedlivého procesu, nelze v dané věci vůbec uvažovat.

18. Proti výroku o trestu bylo dovolání obviněného podáno z jiného než zákonného dovolacího důvodu.

C) K výroku o náhradě nemajetkové újmy

19. Po zrušení výroku o náhradě nemajetkové újmy v rozsudku Okresního soudu ve Zlíně nově rozhodl Krajský soud v Brně mimo jiné tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obviněnému povinnost k náhradě nemajetkové újmy poškozenému nezletilému AAAAA ve výši 275 387 Kč a poškozené nezletilé BBBB ve výši 234 265 Kč a podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázal nezletilé poškozené se zbytky uplatněných nároků na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních. Jednalo se o náhradu nemajetkové újmy vniklé v důsledku usmrcení poškozené B. B., která byla babičkou nezletilých poškozených. Krajský soud v Brně tak snížil náhradu nemajetkové újmy, kterou Okresní soud ve Zlíně každému z nezletilých poškozených přiznal ve výši 640 998 Kč.

20. Nárok na náhradu nemajetkové újmy za nezletilé poškozené uplatnil zmocněnec (advokát), jehož jim k tomu zvolila matka jako zákonná zástupkyně nezletilých. Obviněný v dovolání namítl, že tu nebylo předcházející schválení opatrovnického soudu podle § 898 o. z.

21. Tato námitka má procesní povahu a tím pádem obsahově neodpovídá dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., jímž je porušení hmotného práva.

22. Práva nezletilého poškozeného v trestním procesu vykonává především jeho zákonný zástupce (§ 45 odst. 1 věta první tr. ř.). Bližší ustanovení o takových úkonech trestní řád neobsahuje a v obecné rovině lze připustit, že i zde platí ustanovení § 898 o. z. (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Pro vykonávání práv nezletilých poškozených, zejména pro uplatňování nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení v trestním řízení, se však toto ustanovení v praxi nepoužije.

23. Potřebný souhlas soudu jako podmínka právního jednání rodičů v záležitostech jmění dítěte je

sice zakotven v občanském zákoníku, týká se však jak hmotněprávních, tak procesních úkonů (právních jednání). V daném případě je zpochybňován úkon podle § 43 odst. 3 tr. ř., tj. uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy v trestním (adhezním) řízení. Jde o úkon ryze procesní povahy. Nejde tudíž o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., jímž je jiné nesprávné hmotně právní posouzení (tj. jiné, než je právní posouzení skutku).

24. Nejvyšší soud se zaměřil i na to, zda namítaný nedostatek souhlasu opatrovnického soudu s uplatněním nároku na náhradu nemajetkové újmy mohl představovat nějaké porušení práv obviněného, případně i práva na spravedlivý proces, a dospěl k závěru, že nikoli.

25. Nárok na náhradu nemajetkové újmy byl v posuzované věci uplatněn za účinnosti § 898 o. z. ve znění zákona č. 192/2021. Podle § 898 odst. 1 o. z. k právnímu jednání, které se týká existujícího i budoucího jmění dítěte nebo jednotlivé součásti tohoto jmění, potřebují rodiče souhlas soudu, ledaže se jedná o běžné záležitosti, nebo o záležitosti sice výjimečné, ale týkající se zanedbatelné majetkové hodnoty (toto ustanovení zůstalo nedotčeno zákonem č. 192/2021 Sb.). V ustanovení § 898 odst. 2 o. z. (ve znění zákona č. 192/2021 Sb.) jsou uvedeny případy, kdy je vždy třeba souhlasu soudu, přičemž tu není uvedeno právní jednání týkající se nároku dítěte na náhradu nemajetkové újmy. Podle § 898 odst. 3 o. z. (ve znění zákona č. 192/2021 Sb.) je-li to v zájmu dítěte, může (opatrovnický) soud zúžit okruh právních jednání, která podléhají souhlasu soudu. Podle § 898 odst. 4 o. z. (ve znění zákona č. 192/2021 Sb.) jednal-li rodič za dítě bez souhlasu soudu, lze právní jednání prohlásit za neplatné, jen působí-li dítěti újmu.

26. Obviněný vznesenou námitku chybějícího souhlasu opatrovnického soudu podpořil odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. [25 Cdo 4531/2018](#), jímž bylo zamítnuto dovolání žalobce a v němž byl vyjádřen právní názor (vyslovený i v dřívější judikatuře), že podání jakékoli občanskoprávní žaloby je neběžnou záležitostí, která může mít daleké dosahy do sféry nezletilého, takže k podání žaloby je nutný souhlas opatrovnického soudu. Významné ovšem je, že v uvedené věci směřovalo dovolání (původně nezletilého) žalobce proti usnesení odvolacího soudu, který potvrdil usnesení soudu prvního stupně, jímž bylo řízení podle § 104 odst. 2 o. s. ř. zastaveno z důvodu nedostatku podmínek řízení (které soud v občanskoprávním řízení zkoumá podle § 103 o. s. ř.), přičemž nedostatek podmínek řízení spočíval v tom, že opatrovnický soud nedal souhlas k podání žaloby. Žaloba tedy nebyla zamítnuta z důvodu věcné neopodstatněnosti, kterou by působil chybějící souhlas opatrovnického soudu. Z toho jasně vyplývá, že souhlas soudu podle § 898 odst. 1 o. z. je procesní podmínkou podání žaloby, není složkou její hmotněprávní opodstatněnosti a jeho nedostatek nemůže být namítán jako porušení hmotného práva. Kromě toho je třeba mít na paměti odlišnost řízení občanskoprávního od řízení trestního, zde zejména z hlediska možnosti vzniku povinnosti k placení nákladů řízení.

27. Také v řízení podle soudního řádu správního (zákon č. 150/2002 Sb.) je třeba zkoumat podmínky řízení a při jejich nesplnění návrh odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. I zde přichází v úvahu posouzení, zda k podání žaloby ve správním soudnictví je nutný souhlas opatrovnického soudu podle § 898 o. z. Nejvyšší správní soud však ve svém rozsudku ze dne 22. 7. 2021, sp. zn. 10 As 123/2021, vyložil, že ačkoli ani podání žaloby ve správním soudnictví není běžnou záležitostí, potenciální zásah těchto řízení do majetkové sféry nezletilého bude zpravidla nižší než v občanskoprávním řízení, a to pro rozdílný rozsah a strukturu nákladů řízení a zanedbatelnou výši soudního poplatku. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že správní soud je v každé konkrétní věci oprávněn vyhodnotit, jak podstatně by dané řízení mohlo zasáhnout do práv či povinností nezletilého, zejména zda v souvislosti se soudním řízením nehrozí žalujícímu dítěti významnější finanční náklady, a zda tedy konkrétní žaloba vyžaduje schválení opatrovnického soudu. Takový souhlas bude podle Nejvyššího správního soudu namísto typicky tam, kde se spor před správním soudem týká nemovitosti dítěte (např. rozhodnutí o odstranění stavby apod.), nebo i tam, kde by zákonní zástupci dítěte podávali šikanózní či abuzivní nebo opakované zjevně bezúspěšné žaloby apod. V konkrétní rozhodované věci však Nejvyšší správní

soud nepovažoval za vadu, že soud přivolení opatrovnického soudu k podání žaloby nevyžadoval.

28. V trestním (adhezním) řízení je určitou obdobou zastavení řízení podle § 104 odst. 2 o. s. ř. a odmítnutí návrhu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí o nepřipuštění poškozeného k hlavnímu líčení podle § 206 odst. 3 tr. ř., které se vztahuje i na případy nesplnění procesních podmínek, tedy například i na situaci, kdy nesvéprávný poškozený není řádně zastoupen. Souhlas opatrovnického soudu s podáním návrhu podle § 43 odst. 3 tr. ř. není však zpravidla namísto vyžadovat, neboť takový návrh se nemůže dotknout majetkových práv, resp. jmění poškozeného, který není plně svéprávný, zde konkrétně dítěte. Nehrozí tu totiž ani potencionální nutnost hradit úspěšnému účastníku náhradu nákladů řízení (viz též usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2016, sp. zn. [II. ÚS 3629/15](#)).

29. Ustanovení § 898 o. z. je koncipováno jako ochrana zájmů nezletilých dětí ve sféře jejich jmění před možnými nepříznivými důsledky neuvážených, riskantních, zbytečných či jinak nepředložených právních jednání rodičů jako zákonných zástupců. Citované ustanovení rozhodně není určeno k ochraně práv či zájmů osob, vůči nimž směřují uplatňované nároky nezletilých dětí. Jestliže rodiče nezletilého dítěte, resp. zmocněnec zvolený k tomu rodiči, uplatní za nezletilé dítě jako poškozeného v trestním řízení nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené trestným činem, pak v běžně se vyskytujících případech nepřichází v úvahu, aby to pro jmění nezletilého dítěte mělo nějaké nepříznivé důsledky, například v podobě povinnosti k náhradě nákladů řízení. V krajním případě může být poškozený odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních, čímž je okruh možných výsledků nepříznivých pro poškozeného prakticky vyčerpán.

30. V trestním řízení proto není zpravidla nutný souhlas opatrovnického soudu k tomu, aby zákonný zástupce nezletilého (dítěte) podal v adhezním řízení návrh podle § 43 odst. 3 tr. ř. na uložení povinnosti obviněnému k náhradě škody či nemajetkové újmy nebo k vydání bezdůvodného obohacení. Z toho správně vychází i praxe soudů, které takový souhlas nevyžadují. Takový souhlas nebyl nutný ani v nyní posuzované věci.

31. Uvedená námitka dovolatele tedy nejen že nebyla podřaditelná pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ale ani by neměla jakékoli opodstatnění.

32. Pod uplatněný dovolací důvod nelze podřadit ani stručnou a nekonkrétní námitku, že „poškození nebyli vyslechnuti v žádné fázi trestního řízení tak, aby soud mohl jejich nároky objektivizovat“. Navíc se obdobnou námitkou zabýval odvolací soud a z odůvodnění jeho rozsudku vyplývá, že dokazování k této otázce vytvořilo dostatečný skutkový podklad pro rozhodnutí o náhradě nemajetkové újmy.

33. Také proti výroku o náhradě nemajetkové újmy bylo dovolání obviněného podáno z jiného než zákonného dovolacího důvodu.

IV.

Závěrem k podanému dovolání

34. Z důvodů, které byly vyloženy v předcházejících částech tohoto usnesení, Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolání obviněného odmítl. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání.